

“He sacrificat coses pel museu i la meva intenció és que perduri”

La col·lecció Tomàs Pla, amb prop de 7.000 joguines, és una de les més importants d'Europa. L'estiu vinent farà 20 anys que va obrir el museu, situat a la casa Vilaret de Sant Feliu de Guíxols

---

D'on li ve l'afany col·leccionista i per què va decidir obrir el museu? Va començar l'any 1982 quan vaig muntar una maqueta de tren a la casa pairal. Hi quedava massa petita i vaig pensar de comprar un tren antic més gran. Els meus pares eren aficionats a les antiguitats i un cap de setmana que era amb ells a Sant Feliu només entrar a la casa Conde en vaig veure un a ran de nas. Era dels anys 40 i tenia un vagó de càrrega amb un cotxe a sobre, que eren els que més m'agradaven. Allà va començar la col·lecció. Un dia a Barcelona vaig obrir l'armari i les caixes van sortir disparades. Algú em va dir: les joguines ja t'han sobrepassat. Era l'any 1997 i vaig començar a pensar en el museu. Cada època té les seves joguines específiques? De joguines n'hi ha de tots els tipus a totes les èpoques. El que reflecteix l'època és el material. Quan vaig muntar el museu el vaig dissenyar d'aquesta manera, pensant en la història de la joguina lligada als materials. Quina és aquesta història? Què en destacaria? A Catalunya el 1880 ja hi havia llauners. Principalment al barri de Gràcia a Barcelona. Feien galledes, baixants pluvials i eines de tot tipus. Portaven plom i anaven soldades. Van començar a fer joguines, estris de cuina en dimensions reduïdes. Un clàssic. Venien totes soldades i les pintaven de colors. Va ser una època d'esplendor que es va acabar amb la Guerra Civil. L'altre lloc clau va ser el poble d'Ibri, a Alacant. Allà va sorgir la casa Payà el 1896, que va ser molt important. Diuen que és posterior però jo tinc un document d'aquest any que ho testimonia. Després de la llauna, la fusta. Sí. Des de finals del XIX fins a la Guerra Civil, llauna litografiada. Per mi són els joguets més bonics que hi ha, els més ben fets. L'economia anava bé i hi havia joguines de tot tipus. Després de la Guerra Civil, tot i que ja existien abans, predominen i agafen notorietat les joguines de fusta i paper cartró. Les fan més treballades i més boniques. A principis dels anys 50 es torna a fabricar amb llauna, però són models més senzills i la majoria pintats d'un sol color, no litografiats. Tenen menys detalls. En paral·lel, a finals dels 40, a Barcelona comencen a fer cotxets de plàstic, però no és fins a l'any 52 que Payà treu a la fira de València una joguina molt famosa, l'Arre Caballito, el primer que fan de plàstic. Cal tenir present que als anys 20 ja hi havia joguines de baquelita, un precursor del plàstic. A mitjan anys 80, les principals cases de joguines, Payà i Rico, no van poder competir amb l'arribada de la joguina asiàtica i van plegar. Per mi aquí s'acaba la història. Com ha anat ampliant la col·lecció? Vaig estar deu anys col·leccionant trens i a partir dels anys 90 vaig anar adquirint altres joguets. Quan vaig obrir el museu tenia molts trens i molta joguina de llauna, però pràcticament res de fusta ni de plàstic. Amb l'ajuda del meu pare vaig comprar peces de fusta que ja sabia on trobar i també algunes de plàstic. Peces que m'interessaven per donar una visió general que, si no, no hi seria. L'estiu que ve el museu farà 20 anys i durant tot aquest temps, entre donacions i adquisicions, l'he anat completant. Quines peces destacaria? Un cotxe de carreres, el Bugatti. La peça que tothom busca a Espanya com a més representativa de la joguina de llauna antiga. La vaig aconseguir en una fira d'antiquaris de Bilbao pels pèls. En el cas dels trens, una màquina que es diu la Mastodonte. I li tinc molta estima a l'Apolo, un joc de muntatge amb què jugava de petit. És de l'any 1967 però venia d'una altra joguina del 1958 que es deia Satélite. Em va fer molta il·lusió poder comprar-lo de nou perquè el que tenia d'infant ja no era complet. Té pensada alguna celebració pels 20 anys? De cara a l'any vinent estic preparant la fundació. Ho tinc força avançat. És el que més em preocupa. Ara que el museu farà 20 anys és un bon moment. Vull deixar-ho tot ben preparat per assegurar-ne la continuïtat i que no es perdi el patrimoni d'aquesta col·lecció. Des que va obrir el museu l'any 2000 diverses

persones em van dir que duraria poc i que hauria de tancar, però han passat 20 anys i de moment encara hi és. M'ha costat molts sacrificis i la meva intenció és que això perduri. M'agradaria que això segueixi endavant el dia que jo falti. Ep! que jo em trobo molt bé, eh! Però no se sap mai i cal deixar-ho ben preparat. Hi havia un museu de joguines molt important, molt gran, el de Sintra, prop de Lisboa. Ara ja ha tancat. Era el més important d'Europa, fins i tot millor que el de Nuremberg! Fins a quin punt ha estat difícil aguantar aquests 20 anys? He hagut de sacrificar altres coses amb l'objectiu que el museu seguís tirant endavant, però ha valgut la pena. Si més no per la meva satisfacció personal.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 03-09-2019, Pàgina 48

-El Punt Avui. Nacional 03-09-2019, Pàgina 36

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1658777-he-sacrificat-coses-pel-museu-i-la-meva-intencio-es-que-perduri.html>